

Nr 403

Av herr Larsson i Hedenäset m. fl., *angående beredskapsarbeten för friställd arbetskraft i Norrland.*

(Lika lydande med motion nr 352 i Första kammaren)

En utveckling av näringslivet och därmed ernåendet av ett bättre försörjningsunderlag åt befolkningen i Norrland är en av de betydelsefullare samhällseliga uppgifterna. Angeläget är detta ej blott av rättviseskäl och sociala orsaker, utan även samhällsekonomiska aspekter kan åberopas. En fortgående folkuttuning inom stora områden leder till en standardsänkning av social och kulturell service. Detta accentuerar ytterligare utflyttningen, som lätt kan bli av den omfattningen att för landet viktig produktion inte kan upprätthållas och att värdefulla naturtillgångar inte kan utnyttjas.

I Norrland med dess långa avstånd och glesa bebyggelse kommer transportproblemen av naturliga skäl i centrum för det långsiktiga arbetet på att förbättra näringslivets utvecklingsbetingelser. Effektiva åtgärder på vägväsendets område — nybyggnader såväl som upprustning och underhåll av vägnätet — hör därför till de primära villkoren för att få förbättrat det nuvarande rätt så prekära försörjnings- och sysselsättningsläget i denna landsdel.

Mot bakgrunden av dessa förhållanden framstår det som betydelsefullt att statsmakternas väginssatser blir av tillräcklig omfattning i landets nordliga delar. Det är därför även på sin plats att med tillfredsställelse notera de insatser som gjorts såväl inom ramen för det ordinarie vägbyggnadsprogrammet som med anlitande av anvisade beredskapsmedel. Likaså synes fjolårets specialdestination till förmån för vägbyggande i de nordligaste länen vara ett steg i rätt riktning. Härav följer även att en förklarlig oro vållats av den senaste tidens uppgifter om att arbetslösa i norr i ökad omfattning skulle hänvisas till vägbyggnadsarbeten i landets sydligare delar.

Av här relaterade orsaker är ett studium av statsverkspropositionen för år 1963 av särskilt intresse. Noteras kan då att statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet föreslår en betydande utvidgning av användningsområdet för de specialdestinerade vägmedlen. (Bil. 8 sid. 61.) Då samtidigt medelstillelningen föreslås bli av oförändrad storlek, 60 milj. kronor, följer givetvis av områdesutvidgningen en motsvarande

uttunning av specialdestinationens resultat. Detta är i och för sig betänkligt. Ytterligare reduktioner blir resultatet då samtidigt sker en hänvisning (sid. 63) till uttalande i lokaliseringsfrågan under inrikes-huvudtiteln. Där anföres nämligen bl. a. följande:

Huvudparten av dessa vägarbeten har anordnats i norrlandslänen. En följd härav har blivit att det totala vägbyggandet inom dessa län ligger avsevärt före de för berörda län gällande flerårsplanerna för väginvesteringarna. Vägbyggnadsverksamheten inom vissa län i övriga delar av landet släpar däremot efter motsvarande flerårsplaner. Ur vägpolitisk synpunkt är det därför önskvärt, att friställd arbetskraft, som tillfälligt behöver beredas sysselsättning genom arbetsmarknadsmyndigheternas försorg, i vidare omfattning än hittills erhåller sådan sysselsättning i sistnämnda delar av landet.

Stor tveksamhet måste anmälas mot denna propå syftande till att i vidare omfattning än hittills hänvisa arbetslösa från Norrland till vägarbeten i södra Sverige. Åberopas må härvidlag ett uttalande av landshövdingen i Norrbottens län, vilken bl. a. sagt följande:

Vi har under de senaste åren avstått årligen omkring 2 000 arbetsföra personer, varav ca 90 % är under 35 år, för att hålla produktionen i gång i andra län. Samtidigt som vi yrkesutbildar ungdom i stor utsträckning för samma ändamål. Det har vi gjort utan knot. Men att vi i *avsevärd* omfattning skall avstå arbetskraft för att i södra och mellersta Sverige bygga vägar, som vi själva har ett stort och väldokumenterat behov av, det är att gå för långt och motverkar de små ansatser till en aktiv lokaliseringspolitik, som gjorts på sistone och som vi hoppas skall komma i gång i ökad omfattning i likhet med vad förhållandet är i våra grannländer och många andra stater.

Den fråga det här gäller påkallar hänsynstagande såväl till personliga skäl som till samhällsekonomiska motiveringar. För arbetslösa med familj och bostadskostnader på en ort medför det kostnader och andra svårigheter att bli placerade i arbete långt ifrån hemorten. Särskilt accentuerat blir detta förhållande beträffande innehavare av småbruk som erfordrar en viss manlig tillsyn. Synnerliga svårigheter föreligger givetvis vid fall med sjukdom i familjen. Det framstår som absolut nödvändigt att vederbörlig hänsyn tages till de förhållanden som här nämnts.

Nödvändigheten av lokaliseringpolitiska insatser från samhällets sida har blivit alltmera uppenbar. Som ovan nämnts är transportproblemen av central betydelse härvidlag. Den alltför stora koncentration av företag och sysselsättningserbjudanden till vissa delar av landet bör ej ytterligare stimuleras. Därför synes det även riktigt att sådana arbetsprojekt som är ägnade att förstärka försörjningsunderlaget i bygder

med otillräcklig sysselsättning åt befolkningen i första hand bör komma i fråga som beredskapsarbeten. Så länge det i olika delar av Norrland ännu finnes bl. a. ett stort antal vägar att bygga föreligger ej anledning att i ökad omfattning hänvisa arbetslösa från Norrland till beredskapsarbeten i södra eller mellersta Sverige.

Med stöd av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen vid behandling av statsverkspropositionen 1963, bilaga 13, punkt 27, måtte med hänsyn till angelägenheten av att främja näringslivets utveckling i Norrland uttala, att beredskapsarbeten, som behövs för sysselsättning åt friställd norrländsk arbetskraft, så långt möjligt är må anordnas inom respektive län.

Stockholm den 25 januari 1963

Harald Larsson
i Hedenäset

Thorbjörn Fälldin

Erik Larsson
i Norderön
